

УДК 323  
DOI: 10.46493/2663-2675.31(6).2021.41-42

**Володимир Огризко\***

*Міністр закордонних справ України (2007–2009 рр.)*

**Volodymyr Ohryzko**

*Minister for Foreign Affairs of Ukraine (2007–2009)*

---

## Рецензія на книгу: *Із Щоденника Посла України* A Book Review: *From the Diary of the Ambassador of Ukraine*

---



Книжка Надзвичайного та Повноважного Посла України Б.І. Гуменюка «Із Щоденника Посла України» продовжує добру традицію кількох інших дипломатів найвищого рівня, які впродовж останніх років поділилися своїми спогадами та думками про становлення і розвиток української дипломатичної служби після відновлення незалежності України у 1991 р. Вважаємо таку вже «пост-дипломатичну» роботу послів надзвичайно важливою, бо кожен керівник дипломатичної місії України за кордоном вписав без перебільшення історичні сторінки у літопис сучасної дипломатії нашої країни.

Адже все у них справді починалося з нуля, у прямому і переносному значенні цього слова: готелі замість посольств, відсутність на перший час серйозних, а то й будь-яких політичних зв'язків, обмаль досвіду двосторонньої дипломатії, «кадровий голод» і, нарешті, обмеженість фінансування. Тому, коли говоримо сьогодні про «систему органів дипломатичної служби України», маючи при цьому на увазі й розгалужену мережу дипустанов за кордоном, маємо схилити голову і щиро подякувати тим українським дипломатам, які подвижницькою працею це все створювали, причому у вкрай короткий період часу. Книжка Б.І. Гуменюка якраз про це.

Читаючи її, ловиш себе на думці, що читаєш і про свій дипломатичний досвід, бо саме у складі групи перших українських дипломатів у далекому 1992 р. започатковував дипломатичну присутність України у Німеччині.

Б.І. Гуменюк прийшов у дипломатію України зовсім не випадково. Такою була його мрія ще з юнацьких років. Він йшов до неї послідовно і вперто. Студент-відмінник факультету міжнародних відносин і міжнародного права Київського університету 70-х років минулого століття – це людина з характером, яка вміє ставити перед собою мету і досягати її. Скільки талановитих хлопців починали, але невдовзі сходили з дистанції! Бо не вистачало терпіння, організованості, вміння виділити головне і приділити йому найбільшу увагу. А у Бориса Івановича вистачало. Й не тільки на навчання, але й на громадську роботу, змістовне дозвілля, роботу над собою. Саме у цей час, як видається, студент Гуменюк крім суто професійних знань набував також ще одного надважливого вміння – працювати зі словом. Його дописи у газети – це не лише «про що», але і «як». І це «як» відзначалося високим літературним гатунком. У майбутньому, вже на різних посадах, а, особливо, дипломатичних, вміння майстерно користуватися словом було

---

*Стаття надійшла: 18.08.2021, Доопрацьовано: 05.09.2021, Схвалено до друку: 02.10.2021*

### **Рекомендоване цитування:**

Огризко В. Рецензія на книгу: *Із Щоденника Посла України*. *Зовнішні справи*. 2021. Т. 31, № 6. С. 41–42.

*\*Відповідальний автор*

---

цінною знахідкою. Адже робота дипломата, у першу чергу, відбувається за письмовим столом.

Саме тому книжка дипломата Б.І. Гуменюка читається «на одному диханні». Тому, хто не дуже знається на проблемах сучасного Кіпру, – це захоплююча розповідь не тільки про тернистий історичний шлях кіпріотів, але й про не менш складну сучасну ситуацію на розділеному острові. А для тих, хто більш-менш «у темі», надзвичайно цікавими будуть роздуми автора про політичні перипетії та їхні глибинні причини, економічну крихітність острова та її причини, ставлення кіпріотів до ЄС, можливості подолання фізичного розколу острова, певні паралелі (хоча кожна ситуація унікальна!) щодо того, як повертати тимчасово окуповані російськими агресорами Крим і частини Донбасу тощо.

Поза усяким сумнівом, Б.І. Гуменюк – «батько-засновник» сучасних українсько-кіпрських відносин. Лише «дивано-дипломатні експерти» можуть просторікувати про те, що Кіпр – да-леко не пріоритет, а оскільки принципових проблем у наших відносинах нема, то і робити там, мовляв, особливо й нічого. Залишимо такі розумування на їхній совісті і з сумом відзначимо, що останнім часом таких «експертів», які жодного дня не працювали на дипслужбі у будь-якій якості (вже не кажучи про посаду посла), але активно дають свої «солідні» поради і оцінки, на жаль, побільшало. Але ціна їм відома.

Не забуваймо, що Кіпр – країна ЄС, а Україна, як відомо, має конституційно закріплену мету стати повноправним членом Європейського Союзу. От, вам і значення Кіпру для України! З величезним інтересом читаємо спогади автора про драматичний (без жодного перебільшення) перебіг процесу ратифікації у кіпрському парламенті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Не проголосував би Кіпр «за» і відразу став би центром уваги і не тільки з боку України. А не став лише тому (і слава Богу, на відміну від Нідерландів), бо Посол України на Кіпрі Б.І. Гуменюк застосував усі можливі інструменти, які має сучасна дипломатія, для досягнення бажаного для України результату.

З власного дуже невеликого досвіду спілкування з кіпрським керівництвом під час свого візиту до Кіпру у 2007 році (працював тоді як перший заступник міністра над організацією підтримки в ООН резолюції України про Голодомор – геноцид) знаю, що діяльність там українських дипломатів було далекою від прогуляркової. Причина одна: великий вплив Росії та її фінансів на економічну, а, відтак, і політичну ситуацію на острові. Кіпр став «пральною машиною» для великих і брудних російських грошей, а, отже, і доволі залежним від неї. Проросійська орієнтація кількох політичних партій, діячі від цих партій на найвищих політичних посадах країни створювали серйозні перешкоди для просування інтересів України з багатьох питань. Але можна

з вдячністю констатувати, що завдяки неабиякому дипломатичному хисту Б.І. Гуменюка, базованого на глибоких теоретичних знаннях і набутому великому професійному досвіді, щораз вдавалося не лише досягати поставленої мети, але і робити серйозні перспективні кроки: чи це стосується політичних, економічних або культурно-гуманітарних питань.

Автор детально випишує усі перипетії побудови справді доброзичливих і взаємовигідних політичних відносин між двома країнами, які не затьмарені жодними принциповими проблемами. Так, часом було важко, але попри всі перешкоди маємо вагомий позитивний практичний результат. І так по кожному з напрямів роботи посольства. Особливо, у цьому контексті, хотілося б наголосити на діяльності Б.І. Гуменюка з увічнення пам'яті видатних українських діячів науки, культури, освіти, духовенства на Кіпрі. У посла це лежало на серці. Він завершив там свої дипломатичні каденції, але зроблений ним внесок у відзначення ролі українства у світі назавжди залишиться!

Не можна не відзначити, хоча це прослідковується в усій розповіді, роль посла Б.І. Гуменюка у становленні і розвитку Дипломатичної академії при МЗС України. Вона, скоріш за все, була першим професійним коханням, після якого вже з'явилося кіпрське. Як людина, що у різні періоди і на різних посадах сприяла становленню та розвитку Дипломатичної академії, можу лише підтвердити: роль Б.І. Гуменюка у цьому процесі є непересячною. Здатність приймати нестандартні рішення, брати відповідальність на себе, проявляти ініціативу і впевнено просуватися до поставленої мети не могли не мати своїм позитивним наслідком успішне функціонування цього надважливого закладу у системі органів дипломатичної служби України. Саме завдяки зусиллям Б.І. Гуменюка дипакадемія перетворилася на ефективний осередок підвищення кваліфікації дипломатичних кадрів та працівників держапарату, а також підготовки спеціалістів з питань міжнародних відносин.

Зрозуміло, що у рамках однієї книги не можна було передати хоча б десятої частини усього того, що вдалося зробити Б.І. Гуменюку, керуючи дипакадемією та двічі – Посольством України на Кіпрі. Автор, мабуть, і не ставив перед собою такої мети. Вважаємо, що вона полягає в іншому. Ця книга – про необхідність прагнути і набувати глибоких знань, про працювистість і високий професіоналізм, патріотизм і самоповагу, принциповість і моральність. Тобто, про все те, що з, одного боку, дає тобі шанс досягти омріяних висот, а, з іншого, почуватися щасливим у колі сім'ї, колег і друзів. У своїй Богом даній Державі.

Залишається сподіватися, що майбутні покоління українських дипломатів вчитимуться на таких прикладах, які запропонував нам у своїй книжці Ректор і Посол з великої літери Б.І. Гуменюк.